

**CONSILIUL SUPERIOR AL
MAGISTRATURII**

**Judecătoria Orhei
sediul Rezina**

MD5400, or.Rezina str.Voluntarilor 3
Tel: 0 254 2-56 -16, 0 2542-56-10
www.jrz.justice.md; e-mail:jrz@justice.md



**SUPERIOR COUNCIL OF
MAGISTRACY**

**Orhei Court
Rezina headquarters**

MD5400 city of Rezina, Voluntarilor 3 str.
Tel: 0 254 2-56-16 , 0 254 2-56-10
www.jrz.justice.md; e-mail:jrz@justice.md

15.05.2019 nr. 1945

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Vă transmitem alăturat pentru examinare, sesizarea părții în proces Cojocari Iacob, privind controlul conformității unor prevederi din Codul contravențional, cu normele constituționale.

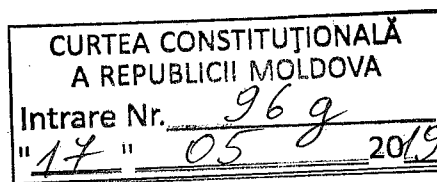
Anexă:

- sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 10 file;
- cauza contravențională nr. 5r-77/2018 pe 31 file.

Cu înalte considerații,

**Judecător cu atribuții
organizatorice**

Igor NEGREANU

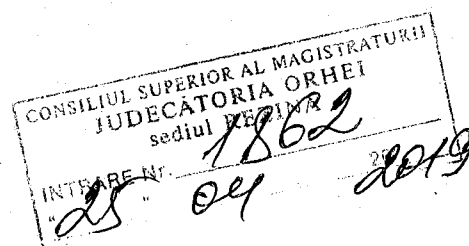


CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE**PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE**

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție



I – AUTORUL SESIZĂRII.

Cojocari Iacob Ion, domiciliat r-nul Rezina, sat. Cuizăuca, GSM: 069589491-069883508, email: cojocari13@mail.ru, *acuzat de comiterea contravenției prevăzute la art. 240 alin. (1) din Codul contravențional.*

II – OBIECTUL SESIZĂRII.

2.1. Prin prezenta, solicităm respectuos Curții Constituționale dispunerea interpretării noțiunii **capacității de îmbarcarea vehiculului rutier**, prevăzută la art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere, și consecutiv efectuarea controlului de constituționalitate a sintagmei **„privind transportul persoanelor”** de la alin. (1) art. 240 din Codul contravențional al RM nr. 218 din 24.10.2008, cu modificările și completările ulterioare, în vederea stabilirii căror raportări legale se atribuie această sintagmă în situația lui Cojocari Iacob, antrenat la transport de persoane pe rută regulată pe o distanță de 26 km:

- la prevederile **pct. 83 lit. a)** din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin HG nr. 357 din 13.05.2009,

Sau/ori,

- la prevederilor **art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere nr. 150 din 17.07.2014**, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, în vederea interpretării și clarificării conținutului și înțelesului normativ prevăzut.

În context, în conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) din Codul Contravențional al Republicii Moldova, în viziunea calificată, aplicând legea prin interpretare, doar la un act adoptat de Guvern, dar fără aplicarea și interpretarea prevederilor legii organice speciale, adică ale art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere, agentul constatat a stabilit răspunderea contravențională pentru **nerespectarea de către conducătorul de vehicul privind transportul persoanelor**, cu trimitere la **pct. 83 lit. a) din Regulamentul Circulației Rutiere**, aprobat prin HG nr. 357 din 13.05.2009 ce vizează următoarele: **este interzisă: transportarea persoanelor al căror număr depășește numărul de locuri prevăzute prin caracteristica tehnică a vehiculului.**

2.2. **Articolul 240. Nerespectarea indicatoarelor de semnalizare rutieră și de acordare a priorității de trecere, a altor reguli de circulație rutieră.**

(1) *Nerespectarea de către conducătorul de vehicul a indicatoarelor rutiere de prioritate, a indicatoarelor de interdicție și de sens obligatoriu, a indicatoarelor de informare privind direcția permisă de deplasare, a marcajului de pe partea carosabilă a drumului privind acordarea dreptului prioritar de circulație, dreptului privind delimitarea benzilor de circulație pe sens opus și a celor destinate vehiculelor de rută, nerespectarea regulilor de circulație privind începerea deplasării și schimbarea direcției de mers, privind poziția pe carosabil, privind depășirea vehiculelor, privind traversarea intersecțiilor și a locurilor de oprire a transportului public, privind remorcarea vehiculelor, **privind transportul persoanelor** și al încărcăturilor, privind deplasarea pe autostrăzi, nerespectarea exigențelor de folosire a dispozitivelor de iluminat la căderea întinericului sau în condiții de vizibilitate redusă.*

se sancționează cu amendă de la 12 la 15 unități convenționale cu aplicarea a 3 puncte de penalizare.

2.3. Potrivit celor menționate, în conformitate cu alin. (1) art. 240 din Codul Contravențional RM, legiuitorul a stabilit răspunderea contravențională pentru nerespectarea privind transportul persoanelor.

2.4. După cum vedem, în sensul legiferat, dispoziția articolului din cod, conține o normă de trimitere la un alt act cu caracter normativ, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, făcând parte din categoria normelor de blanchetă, dispozițiile normelor respective urmând a fi completate cu prevederi din alte acte normative, care potrivit situației în care a fost vizat Cojocari

Iacob, necesitau a fi aplicate în strictă conformitate cu prevederile art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere, ce constituie (lege organică), prin care se stabilește cadrul legal pentru organizarea și efectuarea transporturilor rutiere de persoane, având drept scop, reglementarea activității în domeniul transporturilor auto, dar nu prin raportare la prevederile Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin HG nr. 357 din 13.05.2009, care constiuie un act general adoptat de către Guvern.

2.5. Prin deducția a celor două acte, dintre care unul adoptat de către Guvern iar altul adoptat de către Parlament, distingem două situații contrare, și anume:

- În redacția Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin HG nr. 357 din 13.05.2009, analizând conținutul normativ reglementat la pct. 83 lit. a) determinăm că: - *este interzisă: transportarea persoanelor al căror număr depășește numărul de locuri prevăzute prin caracteristica tehnică a vehiculului.*
- În redacția Codului transporturilor rutiere nr. 150 din 17.07.2014, conform prevederile art. 63 alin. (2) stabilește în mod special că: - la efectuarea transportului rutier contra cost de persoane în trafic național pe o distanță mai mică de 50 km se admite transportarea persoanelor conform capacității de îmbarcare a vehiculului rutier prevăzute de producător.

2.6. În situația descrisă, este evidentă o corelație a două acte, dacă ar fi respectată ideal prin intermediul **Legii Nr. 100 cu privire la actele normative din 22.12.2017**, s-ar fi evitat incidența unui conflict dintre două norme, or, art. 7 al Legii nr. 100, stabilește expres: forța juridică a actelor normative se stabilește în funcție de competența și statutul autorității publice emitente, precum și de categoria actului. Limitele de competență privind adoptarea, aprobarea sau emiterea actelor normative sînt stabilite de Constituția Republicii Moldova, de Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern și de alte acte normative. (2) Actul normativ cu forță juridică superioară poate modifica sau abroga un act normativ cu forță juridică inferioară al aceluiași emitent. În cazul modificării exprese a actului inferior, modificarea are aceeași forță juridică ca și actul modificat.

2.7. Așadar, din interpretarea perfectă a dispozițiilor normelor de blanchetă, care au fost consemnate, celor de la alin. (1) ale art. 240 Cod Contravențional RM, privind transportul persoanelor, cu trimitere la pct. 83 lit. a) din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin HG nr. 357 din 13.05.2009, este imposibilă din cauza că, regulamentul circulației rutiere aprobat de Guvern, nu conțin reglementări specifice modului și condițiilor de transport al călătorilor, prin intermediul transporturilor speciale licențiate și recunoscute, de autoritățile de stat competente în acest sens, reglementările specifice fiind conținute în **Legea nr. 150 din 17.07.2014, privind Codul transporturilor rutiere.**

2.8. Cât privește situația descrisă, intervine necesitatea de a interpreta noțiunea capacității de îmbarcarea vehicolului rutier, prevăzute la art. 63 alin. (2) **Codul transporturilor rutiere.** În acest sens, conform art. 71 al **Legii Nr. 100 cu privire la actele normative din 22.12.2017**, (1) Interpretarea actelor normative se efectuează cu scopul clarificării sensului unui act normativ sau al unor dispoziții din acesta. (2) Prin interpretare se oferă soluții juridice de aplicare a normei de drept în sensul exact al acesteia. (3) Interpretarea este oficială cînd se efectuează prin acte normative de interpretare sau prin acte de aplicare a normelor de drept de către instituțiile abilitate. (4) La interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.

2.9. Excepția de neconstituționalitate este ridicată în cadrul cauzei contravenționale nr. 38-5r-10497-30112018, pentinde la Judecătoria Orhei sediul Rezina pe marginea contestației asupra procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI04 537771 din 02.11.2018 și decizia adoptate în baza procesului-verbal cu privire la contravenție, de către agentul constatat, Pruteanu Vadim comandat de grupă al plutonului RZ/ȘD.

În decizia luată, în redacția procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI04 537771

din 02.11.2018, este indicat:

- Aplicarea sancțiunii principale în formă de amendă de 12 u.c., ce constituie 600 lei;
- Aplicarea sancțiunii complementare sub forma a 3 (trei puncte de penalizare).

Problema abordată în cadrul prezentei sesizări rezidă în faptul că textele „privind transportul persoanelor” și „capacitatea de îmbarcarea vehicolului rutier” nu asigură condițiile de calitate a legii privind previzibilitatea și claritatea, ceea ce contravine principiului legalității.

Prin urmare, considerăm că normele cu pricina de la art. 240 alin. (1) Cod Contravențional, ce reflectă transportul persoanelor, cu trimitere la pct. 83 lit. a) din RCR aprobat prin HG nr. 357 din 13.05.2009, dar și noțiunii privind capacitatea de îmbarcare de la art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere, nu îndeplinesc condițiile unor legi, din motivul neconcordanțelor și necorelării între ele și neclarității lor.

De fapt, suntem în prezența interpretării extensivă defavorabilă a legilor, ceea ce este strict interzis.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ.

3.1. La data de **15 noiembrie 2018**, lui Cojocari Iacob i-a devenit cunoscut faptul, prin intermediul oficiului poștal, printr-o scrisoare furnizată la domiciliu, că agentul-constatator: Pruteanu Vadim, a fabricat împotriva sa, un proces-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 04537771 din 02.11.2018, în baza art. 240 alin. (1) din Codul contravențional, care se presupune că ar fi fost întocmit la 02 noiembrie 2018 (*f.d. copia plicului furnizat de către IP Rezina, datat de oficiul poștal Cuizăuca la 14.11.2018*).

3.2. Asupra respectivului proces-verbal cu privire la contravenție a fost depusă contestație, care a fost atribuită spre examinare pe rolul Judecătoriei Orhei sediul Rezina, sub președinția judecătorului Igor Negreanu, cauza contravențională nr. 38-5r-10497-30112018.

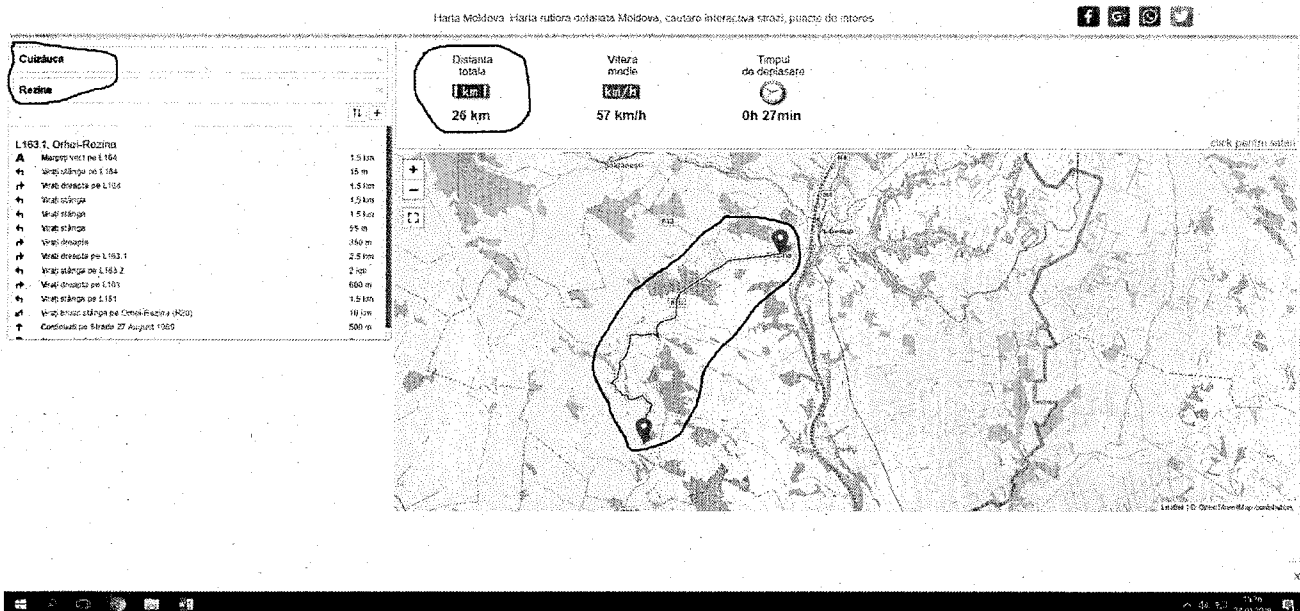
3.3. Lui Cojocari Iacob, fiindu-i imputată comiterea contravenției prevăzute de art. 240 alin. (1) din Codul Contravențional al Republicii Moldova (în continuare Cod Contravențional RM)- Nerespectarea indicatoarelor de semnalizare rutieră și de acordare a priorității de trecere, a altor reguli de circulație rutieră, ce ar viza: **(1) Nerespectarea de către conducătorul de vehicul regulilor de circulație privind transportul persoanelor.**

3.4. Agentul constatator: Pruteanu Vadim, a indicat fapta că: „soferul Cojocari Iacob, conducea mijlocul de transport, care transporta călători, numărul cărora depășește numărul de locuri prevăzute prin caracteristica tehnică a vehicolului”.

3.5. Calificarea juridică a faptei contravenționale în baza art. 240 alin. (1) Cod Contravențional RM, s-a efectuat într-un mod generalizat, cu toate că s-a recunoscut că Cojocari Iacob, la data de 02.11.2018, se afla în calitate de conducător auto, pe ruta de călători de persoane, ”Cuizăuca/Rezina”, fără a lua în considerație prevederile legii speciale Codul transporturilor auto, în mod intenționat s-a făcut trimitere, la un alt act adoptat de Guvern, și anume la dispozițiile **pct. 83 lit. a) din REGULAMENTUL** circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009, prin care se menționează că, este interzisă: transportarea persoanelor al căror număr depășește numărul de locuri prevăzute prin caracteristica tehnică a vehicolului. În contextul în care, Cojocari Iacob este administratorul rutei suburbane de călători și bagaje Cuizăuca/Cogâlniceni-Rezina, ceea ce presupune că în temeiul **art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere, la efectuarea transportului rutier contra cost de persoane în trafic național pe o distanță mai mică de 50 km se admite transportarea persoanelor conform capacității de îmbarcare a vehicolului rutier prevăzute de producător.**

3.6. Subsecvent, se notează, că distanța la care este implicată și deservită ruta suburbană de călători și bagaje Cuizăuca/Cogâlniceni-Rezina, are loc pe o distanță de 26 km, ceea ce presupune că nu depășește distanța prevăzută de la art. **63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere**, or distanța prevăzută de la localitatea, locul de pornire satul Cuizăuca și până la locul de destinație orașul

Rezina, constituie în sine o distanță **de 26 km**, fapt ce se atestă în tabelul prezentat mai jos, potrivit rubricilor încercuite:



Sintagma „**privind transportul persoanelor**” de la art. 240 alin. (1) Cod contravențional, contravine principiului contradictorialității, îngrădește drepturile contravenientului de a prezenta propriile probe în această parte. Contravenientul din start este pus într-o situație inechitabilă, deoarece aplicarea prin interpretare și calificarea în baza art. 240 alin. (1) Cod contravențional, ce ar presupune transportarea persoanelor de către operatorii de transport, licențiați în domeniu, le revine agenților constatați din cadrul organelor de specialitate în domeniul transporturilor, în conformitate cu art. 407 din Codul Contravențional.

Or, în cazul dat, constatarea, aplicarea prin interpretarea legii prin prisma art. 240 alin. (1) Cod contravențional, contravenție de care este învinuit Cojocari Iacob a fost efectuată de către agentul constator din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, care nu este organ de specialitate în domeniul transporturilor, prin urmare fiind omise prevederile speciale prevăzute la capitolul transportului de persoane în condițiile licențiate, astfel în calitate de agent constator neîmputernicit a acționat contrar, unilateral, creându-și abuziv o proprie convingere eronată, în lipsa transparenței la soluționarea juridică a faptei, a adoptat o decizie arbitrară în final cu consecințe duble, amendă inclusiv puncte de penalizare.

Iar sintagma „**capacitatea de imbarcarea vehiculului rutier**”, de la prevederile art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere, nu denotă o claritate și precizie a legii, față de subiecții cărora li se atribuie.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII.

Prevederile contestate de la art. 240 alin. (1) din Codul contravențional, sub sintagma „**privind transportul persoanelor**”, nu corespund rigorilor constituționale și ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, precum și ale jurisprudenței CEDO în materia garantă principiilor preeminenței dreptului.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat (HCC nr. 26 din

27.09.2016): *Curtea subliniază că, pentru a oferi destinatarilor legii securitate juridică, orice lege trebuie să îndeplinească anumite condiții de calitate. Exigența calității legii este conturată prin prisma principiului securității juridice în componența condițiilor de previzibilitate și claritate a legii.*

În acest sens, Curtea menționează că dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle s-a consacrat în articolul 23 alin. (2) din Constituție, ce implică adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare.

În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție.

Curtea Europeană în jurisprudența sa, a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe. Astfel, Curtea Europeană a menționat că: „nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. (...) În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice” (*Amann vs Elveția, 16 februarie 2000, § 56*).

De asemenea, Curtea Europeană a statuat că nivelul de precizie al legislației interne „depinde într-o măsură considerabilă de conținutul actului normativ avut în vedere, **domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat**” (*Chorherr v. Austria, 25 august 1993, § 25*). **Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție să indice cu suficientă claritate limitele acesteia** (*Silver și alții v. Regatul Unit, 25 martie 1983, § 80*).

În acest sens, Curtea reține că la elaborarea unui act normativ legiuitorul, trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure.

Prin urmare, destinatarii trebuie să fie în măsură să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat doar în baza prevederilor care îl specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică sau prin aplicarea actelor subordonate acestui act.

De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelație între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile. Astfel, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

Articolul 240. Nerespectarea indicatoarelor de semnalizare rutieră și de acordare a priorității de trecere, a altor reguli de circulație rutieră.

(1) Nerespectarea de către conducătorul de vehicul a indicatoarelor rutiere de prioritate, a indicatoarelor de interdicție și de sens obligatoriu, a indicatoarelor de informare privind direcția permisă de deplasare, a marcajului de pe partea carosabilă a drumului privind acordarea dreptului prioritar de circulație, dreptului privind delimitarea benzilor de circulație pe sens opus și

a celor destinate vehiculelor de rută, nerespectarea regulilor de circulație privind începerea deplasării și schimbarea direcției de mers, privind poziția pe carosabil, privind depășirea vehiculelor, privind traversarea intersecțiilor și a locurilor de oprire a transportului public, privind remorcarea vehiculelor, privind transportul persoanelor și al încărcăturilor, privind deplasarea pe autostrăzi, nerespectarea exigențelor de folosire a dispozitivelor de iluminat la căderea întinericului sau în condiții de vizibilitate redusă.

Dispoziția contestată, și anume sintagma "privind transportul persoanelor" este lipsită de previzibilitate și claritate, contravine principiului contradictorialității, îngreudește drepturile contravenientului de a prezenta propriile probe în această parte. Contravenientul din start este pus într-o situație inechitabilă, fapt ce stabilește în mod unilateral că agentul constatator, poate acționa diferit, după propriile convingeri unilaterale, în lipsa transparenței la soluționarea faptei și adoptării unei decizii arbitrare.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității, care derivă din articolul 1 alin. (3) din Constituție, și anume din principiul constituțional al statului de drept. Potrivit statuărilor Curții, «preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență».

Curtea Constituțională, la fel, a menționat că „preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie”. Curtea a menționat constant că «incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.»

Principiile citate în materie penală sunt aplicabile și legii contravenționale, în acest sens, Curtea Constituțională a menționat că «prin reglementarea infracțiunilor și a pedepselor în materie penală urmează a se înțelege și competența reglementării contravențiilor și sancțiunilor contravenționale. Or, legea contravențională conține prevederi care indică de fapt natura penală a contravențiilor.» Competența exclusivă a legislatorului de a reglementa care fapte constituie infracțiuni sau contravenții și care pedepse urmează a fi aplicate nu exclude obligativitatea respectării principiului legalității.

În conformitate cu art. 374 alin. (3) Codul contravențional « Procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept-contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.»

Potrivit **art. 24 Codul de procedură penală garantează**, principiul contradictorialității în procesul penal:

(1) Urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sînt separate și se efectuează de diferite organe și persoane.

(2) Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

(3) Părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură.

(4) Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane. Instanța de judecată acordă

ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.

În conformitate cu art. 6 din Constituție în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Potrivit art. 7 din Constituția Republicii Moldova, (în continuare Constituția RM), *Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.*

În conformitate cu **art. 72 din Constituție:**

- (1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.
- (2) Legile constituționale sînt cele de revizuire a Constituției.
- (3) Prin lege organică se reglementează:
 - n) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora;

În conformitate cu **art. 74 din Constituție:**

- (1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.
- (2) Legile ordinare și hotărîrile se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți.
- (3) Proiectele de lege prezentate de Guvern, precum și propunerile legislative ale deputaților acceptate de acesta sînt examinate de Parlament în modul și după prioritățile stabilite de Guvern, inclusiv în procedură de urgență. Alte propuneri legislative se examinează în modul stabilit.

În conformitate cu **Legea nr. 100 cu privire la actele normative din 22.12.2017:**

Articolul 71. Interpretarea

- (1) Interpretarea actelor normative se efectuează cu scopul clarificării sensului unui act normativ sau al unor dispoziții din acesta.
- (2) Prin interpretare se oferă soluții juridice de aplicare a normei de drept în sensul exact al acesteia.
- (3) Interpretarea este oficială cînd se efectuează prin acte normative de interpretare sau prin acte de aplicare a normelor de drept de către instituțiile abilitate.
- (4) La interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat său a emis actul normativ.

Conform alin. (3) ale art. 1 din Constituție, intitulat "Statul Republica Moldova", se consfințește: *Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.*

Potrivit art. 22 din Constituție, desemnat "Neretroactivitatea legii", stipulează că: *nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.*

Tot conform art. 23 alin. (2) din Constituție, desemnat "Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle", se reglementează că, *statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.*

Față de cele precizate, a se reține că, în cauză există un dubiu care nu poate fi înlăturat prin administrarea altor probe, dubiu care profită petentul, potrivit principiului "*in dubio pro reo*".

În lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, se reține că acesta este un principiu complementar prezumției de nevinovăție. Înainte de a fi o problemă de drept, principiul in dubio pro reo este o problemă de fapt. Înfrățuirea justiției cere ca judecătorii să nu se întemeieze, în hotărârile pe care le pronunță, pe probabilități, ci pe certitudini dobândite în temeiul legii, pe bază de probe decisive, complete, sigure, în măsură să reflecte realitatea obiectivă.

De remarcat că, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, a reținut că garanțiile

constituționale prevăzute de art. 22 din Constituție, de rând cu prevederile art. 7 din Convenția Europeană, consacră principiul legalității incriminării și pedepsei penale.

Prin urmare, pe lângă interzicerea, în mod special, a existenței conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care anterior nu constituiau infracțiuni (nulla poena sine lege), principiul legalității incriminării prevede și cerința conform căreia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului prin analogie (nullum crimen sine lege).

În jursiprudența sa, Curtea a reținut că garanțiile instituite în Constituție, impun ca doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea. Ori o astfel de modalitate de aplicare poate genera interpretări abuzive.

Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului (HCC nr. 21 din 22 iulie 2016).

Potrivit jurisprudenței sale, Curtea Europeană a statuat că: ”noțiunea de lege”, prevăzută de art. 7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea” (cauza Del Rio Prada v. Spania, cererea nr. 42750/09, hotărârea din 21 octombrie 2013, & 91).

În consecință, cerințele de calitate a legii, necesită a fi îndeplinite în ceea ce privește atât definiția unei infracțiuni, cât și pedeapsa prevăzută pentru acea infracțiune. Ori calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.

Este de accentuat că la demersul operatorului de transport auto, II „Cojocari Iacob” adresat Agenției Naționale Transport Auto, de a se expune pe marginea, dreptului acordat prin prisma prevederilor art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere, ceea ce permite lense de înțeles că: operatorii de transport rutier de persoane, în trafic național pe o distanță mai mică de 50 km, sunt în drept să transporte persoane conform capacității de îmbarcare a vehicolului rutier.

- Potrivit noțiunii și înțelesului formulat, prin capacitatea de îmbarcare, presupune că persoanele transportate în vehicolul rutier, ar putea depăși neesențial uneori, numărul de locuri prevăzute de caracteristica tehnică a vehicolului.

Potrivit răspunsului furnizat de către autoritatea de specialitate în domeniul transporturilor auto, Agenția Națională Transport Auto, a oferit un răspuns vag, contradictoriu, lăsând mai mult în discreție noțiunile aplicabile operatorilor de transport auto. În context operând cu noțiuni de felul se citează: „că capacitate de îmbarcare a vehicolului rutier, ar fi specificată în actele de autorizare, emise de organele competente, sau de către organul emitent al autorizației”.

Ținem să accentuăm, că în cauza contravențională, de care este învinuit Cojocari Iacob, potrivit speței, a fost efectuată o aplicare prin analogie, dat fiind că o reglementare distinctă Codul Contravențional RM, nu conține și ține exclusiv de aprecierea subiectivă a agentului constatator.

Or, accentuăm, că aplicarea prin analogie a legii contravenționale este interzisă, conform art. 5 alin. (2) Cod Contravențional RM. Pe de altă parte, aplicarea normei respective vine să încalce dreptul constituțional a lui Cojocari Iacob la prezumția nevinovăției, conform art. 21 și 54 din Constituția RM, dat fiind că garanțiile necesare apărării sale sânt limitate de aprecierea subiectivă a agentului constatator, ce exclude ”egalitatea armelor” în procesul judiciar.

În speța noastră, considerăm că, învinuirea formulată lui Cojocari Iacob, în baza art. 240 alin. (1) Cod Contravențional RM, anume potrivit sintagmei ” privind transportul persoanelor”, cu trimitere la prevederile pct. 83 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin HG nr. 357 din 13.05.2009, dar fără aplicarea prin interpretarea noțiunii capacitatea de îmbarcarea vehicolului rutier”, de la art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere, în situația dată, contravine următoarelor prevederi din Constituția Republicii Moldova:

- Articolul 1 alin.(3) privind principiul constituțional al statului de drept;
- articolele 6, 7 privind puterea legislativă, executivă și judecătorească ca fiind separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin doar conform Constituției fiind

Legea Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

- articolul 20 privind accesul liber la justiție;
- articolul 23 alin. (2) privind dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle;
- articolul 54 privind neadmiterea restrângerii drepturilor și libertăților.
- articolul 72 privind adoptarea de Parlamentul a legilor constituționale, organice și legi ordinare. Prin legile organice se reglementează infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora

În consecința celor expuse mai sus, considerăm că prevederile aliniatului (1) ale art. 240 din Codul Contravențional RM, prin folosirea sintagmei „privind transportul persoanelor”, dar fără aplicarea și interpretarea ideală, justă a noțiunii de „capacitate de îmbarcarea vehicolului rutier”, contravine prevederilor constituționale.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Având drept suport cele menționate supra, solicităm:

1. Interpretarea noțiunii cu privire la capacitatea de îmbarcarea vehicolului rutier, cu trimitere la prevederile art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere.
2. Exercițarea controlului constituționalității sintagmei „privind transportul persoanelor” din articolul 240 alin. (1) din Codul Contravențional al Republicii Moldova, cu trimitere la pct. 83 lit. a) din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin HG nr. 357 din 13.05.2009 dar și la art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere nr. 150 din 17.07.2014, prin prisma articolelor 1 alin. (3), 16, 22 și 23 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova;
3. A recunoaște neconstituțională:
 - sintagma „privind transportul persoanelor” de la alin. (1) articolul 240 din Codul Contravențional al Republicii Moldova;
 - supunerea controlului constituționalității prevederile pct. 83 lit. a) din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin HG nr. 357 din 13.05.2009, față de persoanelor fizice și juridice implicate la desfășurarea activităților de transport rutier de persoane.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII.

Aparent în jurisprudența înaltei curți, Curtea Constituțională a Republicii Moldova nu a interpretat până la moment noțiunea cu privire la capacitatea de îmbarcarea vehicolului rutier, prevăzută la art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere și nici nu a mai examinat anterior constituționalitatea sintagmei „privind transportul persoanelor” de la alin. (1) ale art. 240 din Codul Contravențional, cu referire la pct. 83 lit. a) din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin HG nr. 357 din 13.05.2009 și la art. 63 alin. (2) Codul transporturilor rutiere nr. 150 din 17.07.2014.

VII - LISTA DOCUMENTELOR.

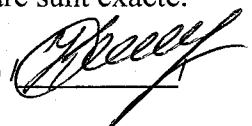
La prezenta sesizare privind excepția de neconstituționalitate, sunt convins a fi anexate materialele cauzei contravenționale nr. 38-5r-10497-30112018.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA.

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

25 aprilie 2019

Cojocari Iacob



ÎNCHEIERE

25.04.2019

or.Rezina

Judecătoria Orhei sediul Rezina, Republica Moldova

Instanța avînd în componență: președinte de ședință, judecător Igor Negreanu
Grefier, Tatiana Carp

examinînd în ședință judiciară publică chestiunea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza contravențională la contestația contravenientului Cojocari Iacob împotriva procesului verbal și deciziei de sancționare din 02.11.2018 de sancționare în temeiul art.240 alin.(1) din Codul contravențional,

A CONSTATAT:

Pe rolul instanței de fond se află spre examinare cauza contravențională nominalizată *supra*.

Obiect al examinării constituie dezacordul contravenientului Cojocari Iacob cu procesul verbal și decizia de sancționare a sa emisă la 02.11.2018 de către agentul constator în persoana inspectorului de ptrulare auto al INP Prutenu Vadim care a constatat fapta: „la 02.11.2018, la ora 0744, în r-ul Rezina pe traseul R-20 km în prajma s.Gordinești, șoferul Cojocari Iacob conducînd mijlocul de transport Mercedes Sprinter Vagon n.î. ZQD 455, transporta călători numărul cărora depășește numărul locurilor prevăzute prin caracteristica tehnică a vehiculului”, stabilindu-i prin decizia din aceeași zi sancțiunea sub formă de amendă înmărimă de 12 u.c. ce constituie 600 lei cu aplicarea a 3 puncte de penalizare.

În cadrul procesului, la 25.04.2019, contravenientul a înaintat prin intermediul cancelariei instanței de judecată o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmelor „capcității de îmbarcare a vehiculului rutier” prevăzută în art.63 alin.(2) din Codul transporturilor rutiere și „privind transportul persoanelor” de la art.240 alin.(1) din Codul contravențional, anexînd la cerere și sesizarea adresată Curții Constituționale.

Instanța de judecată atestă că excepția de neconstituționalitate reprezintă o procedură de inițiere de către instanțele ordinare de judecată, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau a unui alt act normativ, cu normele constituționale, în cazul în care există incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul instanței de judecată.

Potrivit articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, Curtea Constituțională exercită controlul constituționalității: a) legilor și hotărârilor Parlamentului; b) decretelor Președintelui Republicii Moldova; c) hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de către *instanța de judecată din oficiu*, care, respectând principiul supremației Constituției, nu este în drept să aplice o normă în privința căreia există incertitudini de constituționalitate

21
sau de către părțile în proces, inclusiv reprezentanții acestora, drepturile și interesele cărora pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea cauzei.

La caz, instanța de judecată constată că obiectul excepției se încadrează în categoria actelor prevăzute de art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, excepția este ridicată de către o parte în proces, anterior Curtea nu s-a mai expus pe marginea unui atare obiect iar prevederile contestate sunt aplicabile soluționării cauzei.

În aceste condiții, instanța de judecată consideră întemeiată cererea contravenientului, dând curs acesteia.

În conformitate cu prevederile art.460 și 462 din Codul contravențional, art.342 din Codul de procedură penală, instanța de judecată

DISPUNE:

Admite cererea contravenientului Cojocari Iacob și transmite Curții Constituționale sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a unor prevederi ale art.240 alin.(1) din Codul contravențional.

Încheierea este definitivă.

Președintele ședinței,
Judecătorul



Igor Negreanu